

INSTITUTIONEN FÖR GLOBALA STUDIER

ÅTGÄRDSPLAN EFTER UTBILDNINGSAUTVÄRDERING MED EXTERN GRANSKNING

Antropologprogrammet och fristående kurser i
socialantropologi 2023

Datum: 2024-03-25

Introduktion

Under 2023 genomgick kandidatprogrammet i socialantropologi "Antropologprogrammet" (S1ANT) och även fristående kurser i socialantropologi en utbildningsutvärdering med extern granskning. Efter sammanställning av underlag inför utvärderingen under våren 2023 genomförde fakulteten den 5 oktober 2023 ett uppstartsmöte med representanter för bedömargruppen och programmet. Den 7 november genomfördes ett platsbesök. Bedömargruppen träffade institutionsledning (proprefekt, studierektor, utbildningsledare och utbildningshandläggare), lärare och studenter. Den 18 december mottog institutionen bedömargruppens preliminära utlåtande för påsyn. Efter muntlig återkoppling till bedömargruppen den 19 januari 2024 inkom den slutgiltiga rapporten till institutionen den 26 januari.

Som nämnts ovan omfattade utbildningsutvärderingen både kandidatprogrammet i socialantropologi (antropologprogrammet) och även fristående kurser i socialantropologi. Eftersom (a) bedömargruppens utlåtande enbart hänvisade till antropologprogrammet och (b) samtliga fristående kurser i ämnet vid institutionen även ingår i kandidatprogrammet fokuserar denna åtgärdsplan först och främst på programmet.

Utlåtandets kommentarer och föreslagna åtgärder har diskuterats i institutionens olika organ för utbildningsfrågor samt i det aktuella lärarlaget. Institutionen är mycket positiv till bedömargruppens feedback och de konstruktiva tankar kring programmets vidareutveckling och förbättring som gavs. Kommentarererna anses ligga i linje med den kvalitetsutveckling som redan bedrivs inom ramen för programmet och är till stor hjälp i det fortsatta arbetet.

För institutionen,

Rikard Hjorth Warlenius

Vice-prefekt och utbildningsansvarig

Annelie Sjölander-Lindqvist

Pro-prefekt

Arne F. Wackenhut

Studierektor med ansvar för pedagogisk utveckling

Anna Bohlin

Utbildningsledare socialantropologi

Del 1. Kommentarer till rekommendationerna

1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Bedömargruppen anser att programmets lärandemål stämmer överens med relevanta regelverk, att examinationernas innehåll och form balanserar akademisk kvalitet med fokus på tillämpning, och att innehållet speglar den övergripande idén och syftet med programmet. Institutionen tolkar utlåtandet även som att bedömarna anser att det finns en tydlig progression inom programmet och att bedömarna anser att alla bedömningskriterier för att uppnå betygen "Godkänd" och "Väl Godkänd" är tydligt specificerade i olika examinerande moment. Samtidigt ansåg bedömargruppen att det var något svårare att "tydligt se var gränserna mellan de olika nivåerna i skalan U-G-VG är dragna" (Utbildningsutvärdering, s. 3).

Kommentar och åtgärd:

I dagsläget diskuteras betygskriterier och gränsdragningar mellan betygsnivåer specifikt i relation till examensarbetet vid examinatorsmöten under vårterminen i samband med kursen SA1511 "Socialantropologi: Examensarbete." Lärarlaget i socialantropologi avser att därutöver att:

- *Införa ett årligt möte där betygskriterier för inlämningsuppgifter generellt diskuteras. Särskild vikt kommer att läggas på gränsdragningar mellan betygen "Godkänd" och "Väl godkänd", med syfte att öka samstämmigheten i betygssättningen.*

2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Bedömargruppen noterar att studenterna på det hela är nöjda med undervisningen. Gruppen framhäver dock två synpunkter från studenterna. Den ena gäller en önskan om ökad lärarkontakt och fler undervisningstillfällen, och den andra en önskan att högre krav ställs på att studenter deltar aktivt, förbereder sig bättre, samt att fler obligatoriska inslag införs. Liknande synpunkter framförs även under punkt 6, om studentinflytande.

Kommentar och åtgärder:

Bedömargruppens kommentarer ligger i linje med institutionens och det berörda lärarlagets pågående utvecklingsarbete. Vad gäller obligatoriska moment förtydligade studentrepresentanten under ett lärarmöte den 8e februari 2024 att önskemålet om fler obligatoriska tillfällen inte var ett självändamål,

utan lyftes snarare som en del i en bredare önskan att få fler studenter aktivt engagerar sig i programmet. Institutionen och lärarlaget delar önskan men anser att det finns mer effektiva sätt att uppnå detta mål än just obligatoriska moment. Det finns en risk att bara de moment som är obligatoriska uppfattas som viktiga, medan övriga undervisningsmoment kommer att ses som mindre viktiga. Vidare genererar obligatoriska tillfällen mer administrativt arbete då kompletteringstillfällen eller kompletteringsuppgifter måste erbjudas i enlighet med GU:s regler för examination på grund- och avancerad nivå. Lärarlaget i socialantropologi avser att:

- *Utveckla arbetet med att bygga relationer inom programmet, till exempel genom att vid kursstart ta gruppafoton med namnskylltar som läggs upp på Canvas, lära sig varandras namn, samt initiera organiserandet av informella studentledda studiegrupper.*
- *Arbeta aktivt med initiativ som stimulerar aktivt deltagande, som quiz inför seminarier och instuderingsfrågor, i fler kurser som ingår i antropologiprogrammet.*
- *Öka och fördjupa lärarkontakten genom att omvandla vissa skriftliga examinationstillfällen till muntliga i syfte att öka antalet fysiska timmar med lärarna. Under läsåret 2024–2025 kommer lärarlaget för S1ANT att i mindre skala omvandla ett urval skriftliga inlämningar till muntliga, vilket är en åtgärd som kräver revidering av kursplan. Vilken kurs/vilka kurser detta ska ske i kommer att beslutas under VT24. Försöket utvärderas under senare delen av läsåret 2024–2025 (se även punkt 9, om förslag att omdisponera tid som läggs på skriftlig feedback samt hantering av generativ AI).*
- *Arbeta ännu mer aktivt med den pedagogiska uppgiften att förmedla att universitetsstudier innebär en kollegialitet och solidaritet med medstudenter (att förbereda sig, delta på seminarier). Detta ska göras vid kursintroduktioner, men även kontinuerligt vid till exempel de kortare, återkommande tillfällen för muntlig kursutvärdering som införs under våren (se punkt 6).*
- *Under VT24 införa ett tydligare system för omexaminationer och kompletteringar i hela programmet. Detta medför att högre krav ställs på studenter att klara av sina studier i tid, och förmodas öka incitamenten att delta i undervisningsmoment. Kraven kommuniceras tydligt i förväg till studenterna, både inom varje kurs och på programnivå.*
- *Under VT24 skärpa och förtydliga kraven på vilka examinationer studenterna ska klara av för att kunna antas på efterföljande kurser, samt se över förkunskapskrav*

3. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad

erfarenhet

Bedömargruppen anser att undervisningen är väl grundad i vetenskaplig litteratur och erfarenhet, och uttrycker beröm för det genomtänkta och konsekventa sätt på vilket litteraturen och lärarnas kompetens kombineras. Samtidigt lyfter gruppen att vissa studenter önskar läsa fler teoretiska originaltexter.

Kommentar och åtgärder:

Eftersom antropologprogrammet har en tillämpad karaktär, och det enbart är de mer ambitiösa studenterna som har efterfrågat originaltexter, är en möjlig lösning att skapa ett kompendium med ett urval av originaltexter som studenterna kan välja att läsa om de vill. Ett sådant kompendium skulle kunna bli en resurs för de studenter som vill fördjupa sina kunskaper utöver ordinarie kursinnehåll.

- *Kursen SA1222 "Antropologisk teori" kompletteras med ytterligare litteratur som exempelvis Wardle & Gay Blasco, "How to read ethnography", som innehåller utdrag ur originaltexter.*
- *Under VT24 beslutar lärarlaget om det är lämpligt att skapa ett kompendium med originaltexter så att studenter kan fördjupa sig i antropologisk teori.*

4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Bedömargruppen anser att lärarnas specialkompetenser används på ett mycket genomtänkt sätt, och ser en stark koppling mellan undervisning och forskning. De beskriver också att både lärare och studenter visar en hög pedagogisk mognad.

- *Inga åtgärder*

5. Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Bedömarna anser att programmet svarar mot studenternas och samhällets behov. De anser att institutionen har gjort ett gediget och genomarbetat utvecklingsarbete, bland annat vad gäller att synliggöra för studenterna vilka verktyg de får med sig och hur de kan kommunicera sin kompetens till möjliga arbetsgivare. Samtidigt påpekar bedömarna utmaningen som följer av att få känner till socialantropologi som ämne, och uppmanar till att fortsätta utveckla arbetet med att matcha utbildningen mot efterfrågan på arbetsmarknaden samt stärka utbildningens praktiska moment.

Åtgärder:

- *Under VT25 genomförs en alumnundersökning. Tonvikten förläggs vid hur väl utbildningen svarar mot arbetsmarknadens behov (se även punkt 8).*
- *Utbildningsledaren för socialantropologi förtydligar och fördjupar informationen studenterna får inför val av kurser under breddningsterminen (termin 4).*
- *Utbildningsledaren för socialantropologi undersöker om mer praktiskt inriktade kurser om till exempel statistisk, juridik, och projektledning är möjliga att göra till valbara kurser under breddningsterminen (termin 4).*
- *Under VT24 kommer en kurskonferens för kursen SA1251 att genomföras. Inom ramen för kurskonferensen kommer momenten med podcastproduktion och blogginslag att arbetas om.*
- *I kursen SA1231 "Tillämpad antropologi" kommer diskussionsmomentet med externa antropologer att fördjupas och utvecklas. Ett förslag som kommer att diskuteras i lärarlaget är möjligheten till ökad interaktion med antropologer aktiva på den svenska arbetsmarknaden, vilket skulle bidra till djupare förståelse för arbetsmarknadsbehov. Implementering planeras för HT24 men förändringen kan kräva reviderade kursplaner vilket skulle innebära att åtgärden skjuts till VT25.*

6. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Bedömargruppen skriver att studenterna upplever att lärarna är väldigt intresserade av deras feedback. Studenterna upplever vidare att deras studiemiljö är trygg och lämnar utrymme för dem att yttra sina tankar inom. Samtidigt är det förhållandevis få studenter som använder sig av den möjligheten, och det är ofta få som fyller i kursvärderingar.

Kommentarer och åtgärder:

Frågan om huruvida studenterna använder sig av möjligheten till inflytande hänger ihop med den bredare frågan kring hur man skapar engagemang och tillhörighet, bygger relationer mellan studenter, och mellan lärare och studenter samt utvecklandet av en inbjudande studiemiljö, se punkt 2. Åtgärderna som beskrivs under punkt 2 kan förväntas bidra till att studenterna upplever att de enklare kan komma med feedback på programmet och kurserna. Vi ser dock ett behov av ytterligare åtgärder som beskrivs nedan. Åtgärderna kan anses ingå i institutionens och lärarlagets ordinarie kvalitetsutvecklingsarbete.

- *Från VT24 kommer utbildningsledaren att informera studenterna via Canvas när det är lärarmöten så att studenter inför dessa ges möjlighet att skicka synpunkter till sina studentrepresentanter.*

- *Från VT24 avsätts tid i schemat för alla kurser för skriftlig kursvärdering, gärna kombinerat med muntlig kursvärdering.*
- *Under VT24 införs kortare tillfällen till muntlig feedback i alla kurser för att stämma av och att ge tillfälle till feedback och återkoppling under kursens gång.*

7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Bedömarna anser att studie- och lärmiljön är god. Bedömarna beskriver vidare att det även finns resurser för att ta hand om studenter med särskilda behov. Vidare ser bedömarna de sociala aktiviteter som organiseras utanför läroplanen (t ex sammankomster organiserade av Sveriges Antropologförbund, filmvisningar etc.) som värdefulla bidrag till studiemiljön.

De punkter som bedömarna anser kunde förbättras är 1) rutiner för lokalbokningar, som i nuläget upplevs infalla för tidigt för att kunna motsvara kursens innehåll och pedagogik, och 2) direktlänkar till kursplaner på varje kurssida i Canvas.

Kommentarer och åtgärder:

Institutionen har begränsade möjligheter att påverka lokalbokningsrutinerna som styrs från centralnivån. Institutionen har redan anpassat de lokala rutinerna så att kursansvariga lärare har ytterligare två veckor på sig för att skicka in önskemål för schema- och lokalbokning.

- *Institutionsledningen fortsätter att kommunicera lärarnas önskemål om senare lokalbokningar i relevanta forum på fakultets- och centralnivå.*
- *Läraman undersöker bland studenterna i sina kurser under VT24 i vilken utsträckning de upplever att det behövs en direktlänk till kursplanerna.*

8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Överlag anser bedömargruppen att utbildningen följs upp och utvecklas genom kursvärderingar, återkommenade kurskonferenser samt den aktuella utvärderingen. I tillägg rekommenderar gruppen att institutionen gör en utvärdering med specifikt fokus på den tillämpade inriktningen i programmet, och att då inkludera alumner.

Åtgärd:

- *Under VT25 genomför utbildningsledaren för socialantropologi en undersökning bland alumni avseende programmets tillämpade inriktning. Frågor att undersöka inkluderar till exempel vilka*

arbetsplatser och sektorer alumner får jobb inom, vilka kompetenser de beskriver att de får med sig från utbildningen samt hur de omsätter dessa inom sina arbeten.

9. Övriga synpunkter från bedömargruppen

Som helhet anser bedömarna att programmet är välorganiserat. Bedömarna säger vidare att programmet följer läroplanens progressions- och utvecklingsmål. De lyfter avslutningsvis fyra förslag inför programmets framtida utveckling:

Det första gäller inrättande av ett nytt mastersprogram som kompletterar kandidatprogrammet. Bedömargruppen noterade att det finns en stark önskan bland studenter och lärare att inrätta ett sådant, bland annat då det ses som en möjlighet att höja kvaliteten även på kandidatprogrammet. Bedömargruppen anser att ett mastersprogram med en tillämpad profil troligen skulle tilltala studenter från andra universitet i Sverige (eftersom ett sådant för närvarande inte finns), samt från grannländer som till exempel Danmark, där regeringen planerar att förkorta mastersprogram till ett år. Bedömarna ser goda förutsättningar för ett sådant tillämpat program.

Institutionens inriktningsbeslut för utvecklingen av Institutionen för globala studiers utbildningsutbud för 2022–2026 fastslår en fokus på konsolidering och kvalitetsutveckling av befintliga utbildningar på grundnivå och avancerad nivå. Vidare finns, i nuläget, inget utrymme att finansiera ytterligare program eller utbildningar inom ramen för institutionens utbildningsanslag.

Det andra förslaget handlar om de utmaningar som både lärare och studenter upplever med undervisning i studentgrupper av varierande karaktär, där vissa studenter lägger långt mer tid och kraft på sina studier än andra. Bedömargruppen föreslår en begränsning av antalet kandidatstudenter som antas öka sannolikheten att endast studenter som är motiverade och genuint intresserade går utbildningen. Ett sådant initiativ, beskriver bedömarna, skulle vara värdefullt för både studie- och arbetsmiljön.

Även om institutionen ser ett stort värde i bedömargruppens förslag att, åtminstone under en period, minska antalet studenter som antas till utbildningen omöjliggör institutionens ansträngda ekonomiska situation en implementering av förslaget under den närmaste tiden.

Bedömargruppens tredje förslag är att omdisponera tid som idag läggs på skriftlig feedback så att den i stället tillbringas tillsammans med studenterna, för att på så sätt öka lärarkontakten. Som nämndes under punkt 2 kommer institutionen/lärlärolaget till exempel att omvandla ett urval skriftliga examinationer till muntliga. Att läsa, bedöma och ge skriftlig feedback är tidskrävande, och åtminstone en del av timmarna som idag används till detta skulle kunna omvandlas till kontakttid. Att träna på muntlig redovisning av kunskaper är också en färdighet som är attraktiv på arbetsmarknaden, och som även

passar programmets tillämpade karaktär. Samtidigt är det viktigt att behålla skriftliga examinationer framgent som ett sätt att pröva viktiga akademiska färdigheter.

Vidare ställs frågan huruvida lärarna idag lägger onödigt mycket tid på skriftliga kommentarer. Vid fokusgrupperna framkom att dessa ibland inte ens blir lästa. Lärarlaget vill gå vidare med denna fråga genom att själv utvärdera om det skulle vara möjligt att frigöra tid genom mer begränsade skriftliga kommentarer. Värt att ha i åtanke är dock dels att kortare skriftlig feedback inte alltid sparar tid, dels att många studenter sätter stort värde på fyllig feedback. En ytterligare dimension är att den tid som eventuellt skulle frigöras förmodligen skulle bli så begränsad att den inte skulle räcka till nya föreläsningar, utan förmodligen enbart till någon enstaka handlednings- eller seminarietimme. Slutligen, om mindre omfattande skriftlig feedback införs till förmån för ökad kontakttid är det viktigt att tanken bakom detta kommuniceras tydligt till studenterna.

Det kan också noteras att lärarlaget tidigare på ett systematiskt sätt arbetat med s.k. "flipped classroom," omvänt klassrum, just för att öka möjligheterna att ha mer kontakttid med studenter (inspelade föreläsningar vilket frigör fler timmar till arbete i grupper). Lärarlaget har bra erfarenheter av detta, men det fanns också pedagogiska utmaningar där några studenter önskar fler regelrätta föreläsningar. I vissa fall har det även funnits en tendens att seminarietimmarna har glidit över till att i slutändan ändå ha mer av föreläsningsskarakter (med ersättning på seminarienivå), vilket bör undvikas.

Det sista förslaget rör hanteringen av generativ AI (genAI). Även här nämns möjligheten att introducera en muntlig komponent i vissa examinationer, något som nämnts ovan kommer att testas. Bedömnarna rekommenderar även att integrera genAI i undervisningen, något som redan infördes i vissa kurser i mindre skala under HT23 men som kan utvecklas ytterligare i syfte att utveckla studenternas kompetens vad gäller att använda digitala tekniker på produktiva sätt.

Åtgärder:

- *Omvandla vissa skriftliga examinationer till muntliga (för detaljer, se punkt 2)*
- *Lärare ser över tiden de lägger på rättning och skriftlig feedback (för detaljer, se punkt 2)*
- *Utveckla nya sätt att använda generativ AI och LLM på ett integrerat sätt i undervisningen (till exempel att låta användandet av sådana tjänster utgöra ett steg i en examination).*

Del 2. Åtgärder, implementering och uppföljning

I del 1 av åtgärdsplanen sammanfattades bedömargruppens huvudsakliga synpunkter på institutionens kandidatprogram i socialantropologi [S1ANT] och fristående kurser i ämnet. Institutionen kommenterade synpunkterna och presenterade förslag till åtgärder. Vissa åtgärder, som t.ex. lärarlagets fortsatta arbete med att utveckla undervisningsaktiviteter som stimulerar aktivt deltagande eller arbetet att stärka inslag i utbildningen om vikten av kollegialitet och solidaritet med medstudenter, kommer att hanteras inom ramen för institutionens och lärarlagets systematiska och kontinuerliga kvalitetssäkrings- och utvecklingsarbete. Tabell 1 (se nedan) visar en aggregerad översikt av konkreta åtgärder som diskuterades och föreslogs i åtgärdsplanens del 1. Eftersom vissa åtgärder har samma syfte (t.ex. att "öka studenternas engagemang i programmet," eller att "utveckla arbetet med att matcha utbildningen med efterfrågan på arbetsmarknaden samt att stärka de praktiska momenten") presenteras dessa grupperade.

Rekommendationer	Åtgärder	Tidsplan	Ansvar	Uppföljning
Tydliggöra gränser mellan betygskriterier	1. Införa ett årligt möte där betygskriterier diskuteras.	HT24	Utbildningsledare i samråd med lärarlag	VT25
Öka lärarkontakt och fler undervisningstillfällen	2. I mindre skala pröva att omvandla vissa skriftliga examinationstillfällen till muntliga för att öka lärarkontakten.	LÅ24-25	Utbildningsledare i samråd med lärarlag	LÅ24-25
	3. Utredda om det är möjligt att minska tiden för rättning och skriftlig feedback för att frigöra tid för fler undervisningstillfällen.	VT24	Utbildningsledare i samråd med lärarlag	VT24
Öka studentengagemang	4. Införa relationsskapande aktiviteter som fler gruppövningar, gruppafoton i samband med	LÅ24-25	Utbildningsledare i samråd med lärarlag	

	kursstart, initierande av informella studentledda studiegrupper.			
	5. Införa ett striktare system för inlämningar och kompletteringar i hela programmet samt se över förkunskapskrav.	Fr o m VT24	Utbildningsledare och kursansvariga lärare	
	6. Informera studenterna via Canvas om läarmöten så studenterna ges möjlighet att skicka synpunkter till sina studentrepresentanter.	Fr o m VT24	Utbildningsledare	
	7. Avsätta tid i schemat för skriftliga och muntliga kursutvärderingar och införa kortare tillfällen för muntlig feedback och återkoppling under kursens gång.	Fr o m VT24	Kursansvariga lärare	VT25
Öka inslaget av teoretiska texter i undervisningen	8. Kursen SA1222 Antropologisk teori kompletteras med ytterligare litteratur.	VT25	Kursansvariga lärare	Efter VT25
	9. Se över möjligheten att införa ett kompendium med originaltexter.	VT24	Utbildningsledare i samråd med lärarlag	VT24
Utveckla arbetet med att matcha utbildningen med efterfrågan på arbetsmarknaden samt stärka de praktiska momenten	10. Genomföra en alumnundersökning om hur väl utbildningen svarar mot arbetsmarknadens behov.	VT25	Utbildningsledare i samarbete med studievägledning	VT25
	11. Förtydliga och fördjupa informationen till studenterna inför val av kurser under breddningsterminen (termin 4).	Fr o m HT24 och därefter kontinuerligt varje hösttermin	Utbildningsledare	VT26

	12. Utredda om praktiskt inriktade alternativ som till exempel kurser inom statistisk, juridik, och projektledning som möjliga valbara kurser under breddningsterminen (termin 4).	VT24	Utbildningsledare	HT24
	13. Inom ramen för kurskonferens i SA1251 vidareutveckla moment om podcastproduktion och blogginlägg.	VT24	Utbildningsledare i samråd med lärarlag och kursansvariga	VT24
	14. Fördjupa och utveckla diskussionsmomentet i SA1231 med externa antropologer.	HT24 men förändringen kan kräva en reviderad kursplan vilket innebär att åtgärden genomförs HT25	Kursansvariga lärare i samråd med utbildningsledare	
Utveckla administrativa rutiner	15. Undersök i vilken utsträckning studenter upplever att det behövs en direktlänk till kursplanerna.	VT24	Kursansvariga lärare	VT24

Tabell 1. Åtgärder, implementering och uppföljning